

MAIJU KEYNÄÄN
LAUKKUKAUPPATUTKIMUKSEEN
LIITTYVIÄ ITÄKARJALAISTEN
HAASTATTELUJA

Vihko VI

Maiju Keynään laukkukauppatutkimukseen
liittyviä itäkarjalaisten haastatteluja

Vihko VI

Vihko VI

Haastattelun nimi	syntymäaika ja -paikka	Haastatteluaika ja -paikka	sivun:o
Saavinen, Aleksi		1954 Suomussalmi	1
Saavinen, Vasili Ristonp.	1889 Kontokki Saarijärvi	1951 Kuhmo	3
Sallinen, Anni o.s. Prauda	1884 Suojärvi Rekaruksen kylä huom! suomal.	1955 Ilomantsi	29
Sallinen, Pekka (Petri) Jeremiemp. ent. Sallijeff	1880 Kontokki kk	1955 Ilomantsi	35
Salomaa, Matro Ortonp. o.s. Majurin	Kiestinki Valasjoki	1951 Kemiö	69
Salomaa, Simo Petterinp. ent. Semenoff	1876 Kiestinki Vaarakylä	1951 Kemiö	75
Samulinen, Sanni (Aleksandra) Iivanant. o.s. Parppeinen eli Parfentjeff	1890 Rukajärvi Suurijärvi	1954 Kuhmo 1970 Kuhmo 1972 Kuhmo	91
Savinainen, Heikki (Feodor) Iivananp. ent. Savinoff	1893 Rukajärvi Miinoa	1955 Eno	111
Semenoff, Huoti (Feodor)	1875 Vuokkiniemi kk	1953 Närpiö	129
Seppänen, Teppo Heikinp.	1882 Vuokkiniemi kk	1953 Suomussalmi 1954 Suomussalmi	143 155
Sinervä, Pekka Nikunp.	1897 Uhtua Jyväälähti	1952 Alavus	197
Sinervä, Sanni os. Kallio	Vuokkiniemi Pirttilahti	1952 Alavus	213
Sirkeinen, Risto Eerikinp.	1886 Uhtua kk	1951 Helsinki 1953 Helsinki 1958 Helsinki	215
Sirkka, Mari Tuomaant. o.s. Haurinen	1887 Uhtua kk	1955 Kittilä	239
Tahvanainen, Juho (Ivan) Mikonp. (Mihhailovits) ent. Staffeijeff	1889 Rukajärvi Kiimaisjärvi	1955 Suomenniemi	247
Tahvanainen, Sofia o.s. Kolo	1903	1955 Suomenniemi	277
Takalo, Mari (Marina) Iivanant. ent. Nikitin o.s. Nikitin	1890 Oulanka Taavonkylä	1954 Kuusamo	279
Tanilainen, Ville	1883 Vuokkiniemi kk	1951 Seinäjoki	285
Tiilikainen, Aleksi Vaselinp.	1901 Uhtua Jyväälähti	1955 Jyväskylän pit.	293

Tiilikainen, Jenny (Outi) o.s. Sirkeinen	1895 Uhtua kk	1954 Kärsämäki	307
Tiilikainen, Teppo Roopenp.	1881 Uhtua Jyväskylä	1954 Kärsämäki	309
Tiilikainen, Vappu (Varvana) o.s. Könijeff	Uhtua Jyväskylä	1955 Jyväskylän pit.	335
Timola, Taimi o.s. Ivanoff	1891 Kiestinki Vaarakylä	1955 Karjaa	341
Torvinen, Juho Oskarinp.	1867 Vuokkiniemi Ajulahti	1954 Paltamo	351
Torvinen, Risto Oskarinp.	1884 Vuokkiniemi Ajulahti	1954 Paltamo	355
Vanhala, Daria Vaselinp. ent. Remsujeff o.s. Loginoff	1881 Vuokkiniemi kk	1953 Isokyrö	377
Vainio, Simo	1900 Uhtua Lamminpohja	1955 Kittilä	397
Viena, Juho (Ivan) Timonp. ent. Sergejef	1900 Kontokki Luvajärvi	1955 Sulkava	407
Viena, Ville (Vasili) Timonp. ent. Sergejef	1896 Kontokki Luvajärvi	1955 Sulkava	423
Vierma, Jouki Iivanant. o.s. Ahvanasieff	1888 Uhtua kk	1965 Paltamo	433
Vuolle, Sandra (Aleksandra) Simanant. ent. Naruchevits o.s. Lipkin	1891 Vuokkiniemi Iutala	1951 Kemi	437

Itäkarjalaisten kiertokauppaa koskevia kysymyksiä.

A. Kertojan elämänvaiheita.

Kertojan nimi.

„ osoite.

Syntymäaika.

Syntymäpaikka (pitäjä, kylä).

Avioliittoon-meno-aika, puolison entinen sukunimi sekä hänen entinen koipaikkansa.

Asuinpaikat syntymästä lähtien aikamäärineen sekä missä tehtävissä ollut eri asuinpaikoissa.

B. O m a k o h t a i s t a.

I. Olitteko ennen kiertokaupalle lähtöä käynyt Suomessa? Missä? Minkä ikäisenä? Mistä syystä?

II. Ensimmäinen matka kiertokaupalle Suomeen:

1. Lähtöaika Itä-Karjalasta (vuosi, vuodenaika).

2. Matkanteko:

a) Mitä teitä kuljitte (mahdollisimman tarkkaan paikkoja mainiten)

b) Minkä osan matkasta kuljitte jalan, minkä kulkuneuvoilla)

c) Lähdittekö matkalle yksin? (Keiden seurassa lähditte?)

d) Oliko matkan johto jotenkin järjestetty? Miten?

e) Missä yövyttiin? Yöpymiskustannukset.

f) Miten ruokailu oli järjestetty (eväät, ostoruoka)? Ruokailukustannukset.

g) Tapahtumia matkalla (kilpasoudanta vesimatkoilla yms.)

III. Kuinka pitkän ajan perästä palasitte Karjalaan ensimmäiseltä kiertokauppamatkalta? Mihin vuodenaikaan? Matkanteko (ks. edellisen kysymyksen a-g kohtia).

Milloin teitte ensimmäisen, milloin viimeisen kiertokauppamatkan Suomeen?

IV. Kävittekö kiertokaupalla Suomessa joka vuosi vai viivyttekö Suomessa useita vuosia peräkkäin? Olivatko kiertoajat riippuvaisia vuodenaajoista? Miten?

V. Kulkivatko myöhemmät matkanne Itä-Karjalasta kiertokauppapaikalle ja sieltä takaisin samoja teitä ja samalla tavoin kuin ensi kerralla (ks. II kysymyssarjan 5. ja 6. kohtia)?

VI. Kauppakierros (päämajapaikasta takaisin samaan paikkaan):

1. Kiertoalue: Pitäjä, kylät, yöpymispaikat (talon ja kylän nimi) kiertojärjestyksessä.

2. Kuinka kauan kauppakierroksella viivytte?

3. Yövyttekö vakituisissa paikoissa? Yöpymismaksu.

4. Ruuan hankinta. Maksu ruuasta.

5. Yksin vai toisten kanssa? Kenen tai keiden kanssa?

6. Jalan (laukkua kantaen vai käsirattailla ja kelkalla kuljettaen) vai ajoneuvoilla?

7. Julkisesti vai viranomaisia kaihtaen (esim. metsäpolkuja kulkien)?

8. Myyntitavarat (Mitä rihkamaa? Millaisia kankaita? Mitä kappaletavaraa?).

10. Missä rahoja säilytätte matkalla yöpyessä?

11. Kaupanteko:

a) Tinkivätkö ostajat?

b) Miten laskitte myymienne tavaroiden yhteishinnan (pääsälaskuna, kynää, helmitaulua tms. apuna käyttäen)? Olitteko luku- ja kirjoitustaitoinen?

c) Annoitteko tavaraa velaksi? Kuinka pitkän ajan kuluttua vaaditte velan takaisin? Suoritettiinko velat määräaikoina? Ryhdyittekö erikoistoimenpiteisiin, ellei maksu määräaikana tullut?

d) Vaihdotteko tavarann lumpuihin, nahkoihin tms. Mitä vaihtotavaraalle teitte?

e) Ostitteko väestöltä jotain? Mitä? Mitä ostetuille tavaroille teitte?

12. Tilasiko väestö teiltä tavaraa- Minkä laista?

13. Miten mahdolliset vapaa-ajat kauppakierrojen aikana vietitte?

14. Väestön suhtautuminen:

a) Viranomaisten (jouduitteko tekemisiin viranomaisten kanssa ja jos jouduitte, miten se päättyi?)

b) Paikallisten kauppiaiden.

c) Muun kansan (Pitiko väestö suotavana tuloanne heille ja miksi pitivät?)

VII. Kulkivatko eri kiertokauppiaat eri tahoilla pitäjää vai samoissa taloissa?

VIII. Mitä (tai mitkä) oli päämajapaikkanne? Sovititteko sinne menonne määrättyyn aikaan viikosta? Kauanko siellä viivytte? Järjestittekö tavaranhankinnan, saunassa käynnin ym. siellä olo aikaan, siis kauppakierrojen väliaikaan?

IX. »Liitot»:

1. Oletteko kuulunut liittoon (tai liittoihin)? Ketkä muut kuuluivat samaan liittoon (nimet ja kotipaikat)?

2. Oliko liitossa eriarvoisia jäseniä (tavaranhankkijat, tavalliset kiertokauppiaat, palkatut repunkantajat tai sellaiset palkolliset, jotka möivät tavaraa isäntiensä laskuun)? Kuka oli liittonne johdossa? Missä asemassa Te ja liiton muut jäsenet olitte?

3. Mitä etua liittoon kuulumisesta oli?

4. Liittopaikan nimi.

5. Korvaus liittopaikasta.

6. Kuinka pitkän ajan kuluttua kokoonnuitte liittopaikkaan? Kokoonuivatko kaikki yhtäaikaan?

7. Kauanko liittopaikassa viivytettiin?

8. Miten liitossa-oloaika vietettiin?

- X. Markkinoilla ja toripäivillä käynti:
1. Missä olette käynyt markkinoilla ja toripäivillä? Säännöllisesti vai ei?
 2. Mihin aikaan vuodesta niitä on pidetty? Kuinka kauan ne kestivät?
 3. Missä tarkoituksessa markkinoille ja toripäiville menitte (myymään tavaroita, ostamaan markkinoilta tai toripäiviltä tai tukkuliikkeistä, tapaamaan Itä-Karjalasta markkinoille saapuvia omaisia tai muita tuttuja jne.)?
 4. Mitä markkinoilla möitte?
 5. Mitä markkinoilta ostitte?

XI. Kauppatavaran hankinta:

1. Kuka tavarat hankki?
2. Mistä ne hankittiin?
3. Ostettiin tavara osittain tai kokonaan velaksi? Kuinka pitkäksi aikaa luottoa myönnettiin? Muut luotonsaantiehtot.
4. Hankittiinko tavaraa määräaikoina?
5. Tapahtuiko hankinta tilaamalla (toisten välityksellä, kirjeellisesti, puhelimitse) vai itse tukkuliikkeessä käymällä.
6. Miten tavarat hankintapaikoista tuotiin (kantaen, hevosella, rautateitse jne.)?

XII. Millaisessa yhteydessä olitte kotiin Itä-Karjalassa (kirjeellinen yhteys, mitä ja miten lähetettiin kotiin ym.).

XIII. Mistä muusta perheenne sai elatusta paitsi kiertokaupasta?

C. Yleistä.

- I. Keitä omasta suvustanne on käynyt kiertokaupalla? Missä? Milloin?
- II. Keitä omasta kylästänne on käynyt kiertokaupalla? Missä? Milloin?
- III. Keitä kotipitäjänne muista kylistä on käynyt kiertokaupalla? Missä? Milloin?
- IV. Mitä tiedätte Itä-Karjalan muitten pitäjien kiertokaupasta? Missä suhteessa kotipitäjäläistenne kiertokauppa erosi muitten käymästä kiertokaupasta jne.)?
- V. Kulkivatko samojen sukujen, kylien, pitäjien miehet kiertokaupalla samoilla seuduilla (esim. kiestinkiläiset Lounais-Suomessa, vuokkiniemeläiset Pohjanmaalla jne.)?
- VI. Oliko olemassa erikoisia kiertokauppasukuja? Minkä nimisiä ja miltä paikkakunnalta lähtöisin?
- VII. Mitä tapauksia voitte mainita avioliitoista itäkarjalaisten kiertokauppiaitten ja suomalaisten kesken? (miehen ja vaimon kotipaikat sekä avioliittoonmeno aika suunnilleen)?
- VIII. Keiden kiertokauppiaiden tiedätte muuttuneen paikallisiksi kauppiaksi (nimi, koti-

paikka Itä-Karjalassa, missä paikallinen liike, milloin perustettu)?

IX. Ovatko itäkarjalaiset käyneet kiertokaupalla muualla kuin Suomessa? Missä?

X. Mitä uutta opitte Suomessa?

Miten niitä toteutitte käytännössä kotiseudullanne?

D. Varsinaisen kysymyssarjan ulkopuolelta.

I. Mistä sukunne perimätiedon mukaan on tulut asuinpaikalleen Itä-Karjalassa?

II. Mikä on ollut syynä suvun sinne siirtymiseen-

VASTAAJIEN HUOMIOON.

1. Kysymyssarjan kysymyksiä ei ole tarpeen vastaussarjaa laadittaessa toistaa, vaan vastauksen eteen voi asettaa kysymykseen liittyvän merkinnän (esim. B. II. 1).
2. On tärkeää, että jokainen kysymys huomioidaan siitä huolimatta, ettei kaikkiin mahdollisesti pystytä selvitystä antamaan. Tällaisten selvitystä vaille jääneitten kysymysten kohdalle on merkittävä »En tiedä», »En muista» t.m.s. aina sen mukaan, mikä vastauksen puuttumiseen on syytä ja merkiksi siitä, että kysymys kuitenkin on huomioitu. — On selvää, että tiedot on annettava niin totuudenmukaisesti kuin se inhimillisesti muistin puitteissa on mahdollista.
3. Koska kysymysten joukossa on ehkä myös sellaisia, jotka eivät liity vastaajan omakohtaiseen kokemuspöiriin, on sellaisissa kohdissa mainittava, keneltä vastaaja mainitut tiedot on saanut, tai jollei hän sitä muista, kuitenkin, että asian muilta on kuullut. Tämä oman muistitiedon ja muilta kuullun tarkka erottaminen on tärkeää, koska sen pohjalla voidaan päätellä tiedon luotettavuusaste (omakohtaiseen kokemukseen perustuvat tiedot varmempia kuin muilta kuullut).
4. Jos vastaajan mielessä on sellaisia itäkarjalaisten kiertokauppaan liittyviä asioita, joita kysymyssarjassa ei esiinny, olisi näistäkin syytä kirjoittaa (esim. johonkin kiertokauppiaseen liittyvät erikoismuistot, jonkun tukkukauppiiaan itäkarjalainen kiertokauppias-asiakaspöiri, joku itäkarjalaisten kiertokaupan hyväksi toiminut henkilö). — Yksityisten tapahtumien kertominen (esim. viranomaisten suhtautumisen yhteydessä) voi luoda lisävaloa kysymykseen.

Vastaukset lähetetään Karjalan Sivistysseuralle, os. Helsinki, Kasarmik. 25 C 14. Seura maksaa lähetyksestä aiheutuvat posti- ym. kulut.